



Ringmärkningen vid Falsterbo Fågelstation 2013

Ringing at Falsterbo Bird Observatory 2013

Meddelande nr. 282 från Falsterbo Fågelstation

Lennart Karlsson

Ringmärkningen vid Falsterbo Fågelstation 2013 bedrevs med huvudinriktning på långsiktig populationsövervakning enligt standardiserade metoder, nu för 34:e året i rad. Totalt ringmärktes 18 235 fåglar av 86 arter inom den standardiserade verksamheten (medeltal 1980–2009: 22 491 fåglar av 81 arter). Under vårsäsongen märktes fler fåglar än normalt, medan höstens resultat hamnade långt under medelvärdet såväl vid Fyren som vid Flommen.

Ringmärkning enligt den standardiserade metodiken inleddes på försök 20 dagar före ordinarie säsongstart på våren och tio dagar efter ordinarie säsongsslut på hösten.

Totalt ringmärktes 20 226 fåglar av 128 arter under 2013.

I denna rapport ges som vanligt en sammanfattning av året som gått, en redovisning av långsiktiga beståndsförändringar samt en översiktlig kommentar till de återfynd som inkommit.

Se även www.falsterbofagelstation.se

INLEDNING

Ringmärkningen i Sverige firade sitt 100-årsjubileum 2011. Metoden är alltså väldigt gammal och det kan verka förvånande att den fortfarande används. Till en del beror det säkert på att det är en kostnadseffektiv metod. Ringmärkare är oftast entusiaster, som utför sitt arbete av intresse för fåglar mer än för pengar och den sammanlagda insats dessa personer har gjort för fågelforskningen är gigantisk.

Likasa har fågelstationerna, däribland Falsterbo, under många år bedrivit sin verksamhet med ytterst små ekonomiska resurser. Ändå har de överlevt i decennier, om än med en ständig osäkerhet beträffande fortsatt existens. Först på senare år har en ekonomisk stabilisering inträtt, tack vare att de data som insamlas vid fågelstationerna är av samhällsintresse, eftersom man kan använda uppgifterna t.ex. inom miljöövervakningen.

Därmed har ringmärkningens inriktning också ändrats. Från att ha varit inställt på att ringmärka så mycket som möjligt för att få så många återfynd som möjligt, är uppgiften för många fågelstationer nu att bedriva verksamheten på ett så likartat sätt som möjligt från år till år för att kunna jämföra ringmärkningssiffrorna. Detta ställer betydligt högre krav på kontinuitet och, därmed faktiskt också, ekonomiska resurser.

Kanske är detta ringmärkningens överlevnad som metod? Nya tekniska uppfinningar gör att vi numera på snabbare sätt än via återfynd kan finna ut flyttningsvägar och övervintringsområden, som i samanalys med återfynden kan visa många spännande resultat.

Vid Falsterbo fågelstation använder vi både den standardiserade ringmärkningen och de nya tekniska hjälpmedlen för att fortsatt bidra till fågelforskningen.

METODIK

Standardiserad ringmärkning genomfördes 2013 för 34:e året i rad. Verksamheten är för-

delad på tre säsonger: en vårsäsong (21 mars–10 juni) och en höstsäsong (21 juli–10 nov) med ringmärkning i trädgården som omger Falsterbo fyr ("Fyren") samt en höstsäsong (21 juli–30 sept) med ringmärkning i Flommen, dvs. vassbältet en knapp kilometer norr om Fyren. Ringmärkning bedrivs dagligen men vid väderlägen eller andra faror, som kan äventyra fåglarnas välbefinnande, anpassas eller inställs verksamheten. Den dagliga verksamhetstiden räknas alltid från gryningen och är minst fyra timmar under våren och minst sex timmar under hösten. Samtliga fåglar inom det standardiserade programmet fångas med hjälp av slöjnet, max 20 på respektive fångstplats. Inga mp3-spelare eller andra artificiella lockmetoder får användas.

Siffrorna från den standardiserade ringmärkningen är direkt jämförbara med publicerade värden i tidigare årsrapporter. Endast data fr.o.m. 1980 behandlas således om inte annat anges. I jämförelser mellan ringmärkningssiffror från olika år avser uttrycken "medeltal", "normalt" etc. 30-årsmedeltalet 1980–2009, vilket används som generellt riktvärde och som grund (index=100) vid trendberäkning. Eventuella klockslag anges alltid i svensk normaltid (UTC+1 timme). Väderuppgifter har hämtats från SMHI:s, numera internetutgivna, tidskrift "Väder och Vatten".

För statistiska test av trender har Spearmans rangkorrelationstest använts. Detta test visar kontinuiteten hos en trend men tar ingen hänsyn till den kvantitativa förändringen. Hög signifikans betyder alltså inte nödvändigtvis att arten ökat eller minskat mycket kraftigt, utan att det skett mycket kontinuerligt.

FYREN 21 MARS – 10 JUNI

Väder

Mars inleddes med plusgrader dagtid och hopp om vår men sen kom kylan åter med besked och marken var snötäckt större delen av månaden.

Medeltemperaturen vid Falsterbo låg på -0,8 grader mot normalt +1,7, alltså två grader under medeltalet och det är den kallaste marsmånaden sedan 1987. Ett stabilt högttryck medförde att nederbörden endast blev fjärdedelen (10 mm) av den normala (40 mm), medan däremot antalet soltimmar blev högt (176 timmar), vilket är en tangering av rekordet från 2007. Under alla elva dagarna som ingår i ringmärkningssäsongen blåste en (iskall) vind från nordostsektorn. Vindstyrkan låg hela tiden på 4–7 m/s.

Vintern marscherade vidare in i april med ett par plusgrader om dagarna och frost på nätterna. Det iskalla havet gjorde naturligtvis sitt till för att hålla nere temperaturerna på Falsterbonäset. Varmare luft som trängde på söderifrån avkyldes av över havet och bildade dimma vid flera tillfällen. Sista hälften av månaden blev alltmer vårlig och nattfrosten gav till slut med sig. Medeltemperaturen (+4,9) blev till slut väldigt nära

den normala (+5,1), medan nederbörden bara var hälften (18 mm) av den normala (35 mm). Solen sken måttligt mycket, 217 timmar, vilket är tio timmar under medelvärdet (2003–2012). Det var fortsatt dominans av ostvindar särskilt under månadens första hälft. Svag vind (≤ 3 m/s) noterades sju gånger och fyra morgnar blåste det minst 10 m/s.

Maj inleddes som maj, dvs. vårligt och skapligt varmt. Avkylningen från havet och torkan gjorde dock att grönskan dröjde. Natten till den 8:e passerade säsongens första åskfront, som gav välbehövlig väta till den snustorra naturen. Därefter grönskade det!

Andra hälften av maj var det till att börja med fortsatt torrt väder, solsken och sommarvärme. De sista tio dagarna var det dock betydligt svalare och ostadigare. Medeltemperaturen hamnade ungefär två grader över den normala och nederbördsmängden blev likaså något över normal.



Vårdagjämningen 2013 vid Falsterbo fyr. Foto: Sophie Ehnborn.

Solen sken i 274 timmar vilket även det är något mer än normalt. Vinden blåste från nordost- eller sydostsektorerna under 24 av månadens dagar och under 17 av dessa var det rak ostvind. Vinden var oftast måttlig och endast vid två tillfällen blåste det 10 m/s eller mer. Sex morgnar bjöd på svaga vindar (≤ 3 m/s).

Under de tio dagar i juni som ingår i ringmärkningssäsongen, blåste det från nordvästsektion sju dagar. Två dagar med vindstyrka på minst 10 m/s förekom, annars var det under 6 m/s.

Resultat

Värens standardiserade ringmärkning gav en totalsumma på 3 874 fåglar av 64 arter, vilket är strax över långtidsmedelvärdet (3 809). Det

betyder 15:e plats i den 34-åriga serien och den tredje högsta under 2000-talet. Det blev en intressant säsong med många överraskningar, både antals- och artmässigt. Redan listan över de talrikaste arterna skvallrar om detta: lövsångare (669, mv. 1 204), bofink (505, mv. 105), järnsparv (391, mv. 157) och rödhake (376, mv. 1 073). Ytterligare fyra arter nådde tresiffriga antal: ärtsångare, svarthätta, gransångare och talgoxe. Ärtsångarens summa ligger precis över medelvärdet medan de tre sistnämnda ligger högt över respektive medelvärde (se Appendix).

Tabell 1A visar siffror för en rad arter med säsongssummor högt över eller långt under medelvärdena. Av de medelvärdesmässigt 30 vanligaste arterna ligger 15 st. över medelvär-

TABELL 1A

Några anmärkningsvärt höga eller låga säsongssummor för vårsäsongen 2013 (Fyren 21 mars–10 juni). Index = procent av riktvärdet (medelvärdet 1980–2009). Urvalet är gjort bland de vanligaste arterna där skillnaden mot medelvärdet är minst ± 30 %. Se Appendix.

Some species showing remarkably high or low seasonal totals in spring 2013 (Lighthouse Garden 21 March–10 June). Index = percentage of the reference number (average 1980–2009). Only more common species where the difference to the reference number was at least ± 30 % were selected. See Appendix .

Höga säsongssummor / High seasonal totals	2013	1980–2009	Index
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	391	157	249
Koltrast <i>Turdus merula</i>	93	58	160
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	31	12	258
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	85	32	266
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	75	55	136
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	134	55	244
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	136	64	213
Brandkronad kungsfågel <i>Regulus ignicapilla</i>	19	3	633
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	64	19	337
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	51	16	319
Talgoxe <i>Parus major</i>	190	35	543
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	507	105	483
Bergfink <i>Fringilla montifringilla</i>	17	5	340
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	55	31	177
Steglits <i>Carduelis carduelis</i>	14	2	700
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	95	67	142
Låga säsongssummor / Low seasonal totals			
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	376	1073	35
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	813	1204	68
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	68	192	35
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	24	37	65

TABELL 1B

Dags- och säsongssummor vid Fyren vårsäsongen 2013 (21 mars–10 juni), som är bland de fem högsta för resp. art.

Daily and seasonal totals ranking within all-time top-5 at the Lighthouse during spring 2013 (21 March–10 June).

Art / Species	Dagssummor Daily totals		Säsongssummor Seasonal totals	
	n	Rank	n	Rank
Järnsparv <i>Prunella modularis</i> (I)	100	2	391	1
Järnsparv <i>Prunella modularis</i> (II)	49	4		
Koltrast <i>Turdus merula</i> (I)	23	1	93	4
Koltrast <i>Turdus merula</i> (II)	22	2		
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	7	4	31	2
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	21	1	85	1
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	23	5	75	5
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	21	5	134	2
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	-	-	136	4
Brandkronad kungsfågel <i>Regulus ignicapilla</i> (I)	5	2	19	1
Brandkronad kungsfågel <i>Regulus ignicapilla</i> (II)	4	3		
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	16	5	64	1
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	-	-	51	2
Talgoxe <i>Parus major</i> (I)	42	1	190	1
Talgoxe <i>Parus major</i> (II)	33	3		
Bofink <i>Fringilla coelebs</i> (I)	288	1	507	1
Bofink <i>Fringilla coelebs</i> (II)	98	3		
Bergfink <i>Fringilla montifringilla</i>	12	1	17	2
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	8	2	55	4
Steglits <i>Carduelis carduelis</i>	4	2	14	1
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	-	-	95	5

dena och endast åtta ligger under. Allra högst bland arter som övervintrar i Europa (inkl. Medelhavsområdet) hittar vi bl.a. järnsparv, gransångare, brandkronad kungsfågel, talgoxe, blåmes och bofink. Fåtaligast i förhållande till sina medelvärden är rödhake och kungsfågel.

Bland tropikflyttarna noterades höga antal för kärrsångare, härmsångare, svarthätta och grå flugsnappare, medan lövsångare och svartvit flugsnappare ligger långt under medelvärdena (Tabell 1A).

De flesta vårar utgör rödhake och lövsångare ungefär två tredjedelar av totalsumman men år 2013 utgör de inte ens en tredjedel. Siffran för rödhake är också den näst lägsta och för lövsångare den tionde lägsta i hela serien. De talrikaste arterna uppnådde i några fall rekordhöga dags- och säsongssummor, vilka sammanfattas i Tabell 1B.

Under säsongens 82 dagar förekom tio dagar med tresiffriga dagssummor (Figur 1). Tre av dem låg över 200. Den högsta summan, 501 ex (bofink 288, järnsparv 100, totalt 16 arter), uppnåddes 12 april.

Ovanligare ringmärkningsarter under säsongen, antalet märkta inom samma säsong 1980–2013 och totalt under alla år, visas i Tabell 1C. Bland dessa finns en ny ringmärkningsart för Sverige, spansk sparv, en ny ringmärkningsart för stationen, rödstrupig sångare, och en ny ringmärkningsart för vårsäsongerna, trastsångare.

Kommentar

Våren 2013 fick ett mycket märkligt förlopp (Figur 1). Den segdragna vintern gjorde att säsongens fyra första dagar ställdes in pga. snö och kyla. De återstående marsdagarna ringmärktes



Rödstrupig sångare, hane av den östliga rasen, ringmärkt vid Fyren 19 maj 2013. Ny märkart för fågelstationen.
Foto: Stephen Menzie.

som mest tre fåglar per dag utom den 31:e, då det blev tolv. Även under första tredjedelen av april var det låga fångstsiffror men en del talgoxar och koltrastar bedömdes i alla fall snarare vara insträckande än fågelbordsgäster.

Vändningen kom 12–13 april. Relativt varm luft strömmade upp över kontinenten och det

var betydligt varmare söder om Östersjön än norr därom. Vädret var dock ostadigt med mycket moln och nederbörd längs en frontlinje som sträckt sig nord-syd genom nästan hela Europa. När varmluften kom ut över det iskalla vattnet i Östersjön bildades omfattande dimområden. En kontroll av väderobservatio-

TABELL 1C

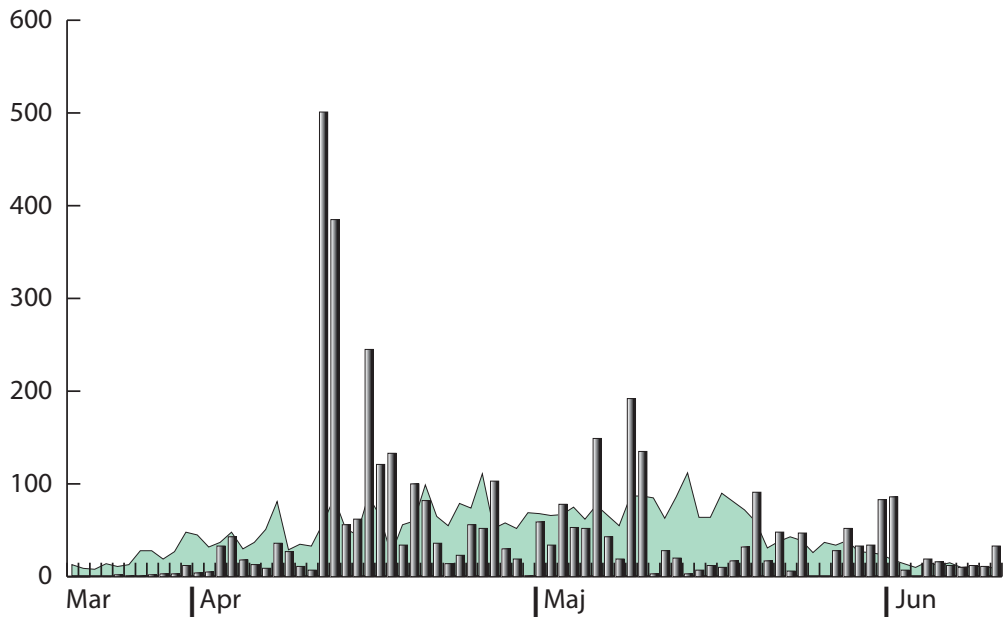
Ovanligare ringmärkningsarter vid Fyren våren 2013 (21 mars–10 juni), antalet märkta inom samma säsong 1980–2013 samt det totala antalet märkta vid Falsterbo 1947–2013.

Rarely ringed species at the Lighthouse in spring 2013 (21 March–10 June). Additionally, number ringed within the same season 1980–2013 and total number ringed at Falsterbo 1947–2013 are shown.

Art / Species	n	Datum / Date	n 1980–2013	n 1947–2013
Ringtrast <i>Turdus torquatus</i>	1	1 maj	17	39
Dubbeltrast <i>Turdus viscivorus</i>	1	13 april	12	43
Trastsångare <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	1	20 maj	1	57
Rödstrupig sångare <i>Sylvia cantillans</i>	1	19 maj	1	1
Höksångare <i>Sylvia nisoria</i>	1	9 juni	17	59
Lundsångare <i>Phylloscopus trochiloides</i>	1	27 maj	11	18
Spansk sparv <i>Passer hispaniolensis</i>	1	27 maj	1	1
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	3	28, 29, 30 maj	64	117



Spansk sparv (hane) ringmärkt vid Fyren 27 maj 2013. Första märkta i Sverige. Foto: Björn Malmhagen.



Figur 1. Dagssummor (staplar) vid Fyren under våren 2013 (21 mars–10 juni) i förhållande till medeldagssummor 1980–2009. *Daily totals (columns) at the Lighthouse Garden during spring 2013 (21 March–10 June) compared to average daily totals 1980–2009.*

nerna visar, att i stort sett hela södra Östersjön var inhöljd i dimma (www.ogimet.com). Endast två kuststationer på tyska sidan (Rostock-Warnemünde och Schwerin) rapporterade inte dimma 12 april. Längre inåt land kan det sannolikt ha varit mera dimfritt. Vinden var i allmänhet svag omkring syd och vi föreställer oss att fåglarna startade i dessa någorlunda dimfria områden. För sträckberedda bofinkar är det fullt tillräckligt (jfr. Alerstam 1988). På vägen norrut har fåglarna kommit in i dimman och tappat orienteringen.

Det var också först efter kl. 09 som det började strömma in finkar vid Fyren, dvs. ungefär fyra timmar efter soluppgången. Detta inflöde

pågick sedan i fem timmar och det var ett myller av finkar på marken och en ständig ”fink-fink” ljudkuliss. Intressant var också att det var en klar dominans av hanar bland bofinkarna och kontrasterna (och även bland järnsparvarna men där kunde inte alla könsbestämmas). Dessutom var det fler adulta hanar än 2k-hanar, vilket betyder att detta var i princip det första rejäla insträcket för i år (12 april!).

Dagen efter hade både likheter och olikheter med den föregående. Likheter var mest att vädret var ungefär detsamma alltså utbredd dimma, om än inte lika tät, mycket moln och lite lätt regn eller duggregn. Olikheterna hittar vi i ringmärkningssiffrorna, då det blev betydligt

Andreas Bergknut seglade på södra Östersjön 13 april och skriver så här:

”Det var den 13 april 2013 på förmiddagen. Vi var på väg från Falsterbokanalen till Stralsund men detta var närmre den svenska sidan. Två eller tre fåglar som den på bilden stannade och vilade en stund och flög sedan vidare. En av dem störtade ner i sittbrunnen så fjädrar flög och vi var säkra på att den satt och väntade på att somna in för gott där den satt under bordet. Helt plötsligt flög den bara iväg.

Ytterligare 5-10 fåglar landade också ombord. Två av dessa dog men de andra flög vidare. Alla fåglar som landade ombord verkade helt utmattade.”



”Nödlandad” taltrast till havs. Foto: Andreas Bergknut.

fler nattsträckare än dagen innan (uppehållsväder under natten!) med rödhakar, gransångare, kungsfåglar, kol- och taltrastar. Det blev dock ytterligare 98 bofinkar och inte mindre än 42 talgoxar!

Man undrar hur många fåglar som fick släppa livet till i dimman. Småfåglar flyter ju sällan i land, de äts upp långt innan. Det finns intressant artikel om ilandflutna döda råkor i en liknande vådersituation (Alerstam 1988).

Ett annat scenario som också påverkade vårflyttningen starkt ägde rum i maj. I princip hela den mittersta tredjedelen av maj var väldigt fågeltom (Figur 1). Däremot var dagarna kring månadsskiftet maj–juni betydligt fågelrikare än normalt. Flera arter av tropikflyttare med höga säsongssummor (kärrsångare, härmsångare, trädgårdssångare och grå flugsnappare) tillhör de senast anländande och de blev sannolikt för-

senade p.g.a. extremt dåligt väder i Sydeuropa, särskilt i Italien. Flera stationer i norra halvan av landet hade mycket lägre medeltemperatur än normalt och nederbörden var på några platser den största uppmätta på 60 år. I bergen i norr föll nederbörden delvis som snö (<http://clima.meteoam.it/bollettinoMensile.php>).

När vädret sedan förbättrades uppstod sannolikt en effekt liknande den med bofinkarna i april: massor av fåglar gav sig av nästan samtidigt och vi fick en topp i ringmärkningsciffrorna i månadsskiftet maj–juni. Den 1 juni märktes sålunda 86 fåglar, vilket är den sjätte högsta junidagssumman i serien och den högsta sedan 1984. Fyra av de fem högsta är från 1980 och den allra högsta är 146 ex 4 juni 1980. De senaste åren har antalet märkta fåglar inom standardfångsten i juni varit åtskilligt lägre, några gånger inte ens tresiffriga.

TABELL 2

Ankomst (mediandatum MD) för åtta arter av europaflyttare och elva arter tropikflyttare vid Falsterbo våren 2013, jämförda med 30-årsmedelvärden 1980–2009. Under "90" anges antalet dagar under vilket 90 % av resp. art ringmärkts, även detta jämfört med medelvärdet 1980–2009 (Mv90).

Arrival dates (median date, MD) in eight species of short/medium-distance migrants and eleven species of long-distance migrants during spring 2013, compared to 30-year averages 1980–2009. The "90" column shows the number of days during which 90 % of the birds were ringed in comparison with the average number 1980–2009 (Mv90).

Art/ Species	MD 2013	MD 1980–2009	DIF	90	Mv90
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	18 apr	16 apr	+2	17	43
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	17 apr	16 apr	+1	26	52
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	16 apr	19 apr	–3	14	37
Koltrast <i>Turdus merula</i>	12 apr	14 apr	–2	31	69
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	13 apr	19 apr	–6	15	45
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	18 apr	24 apr	–5	45	54
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	16 apr	07 apr	+9	11	30
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	12 apr	14 apr	–2	22	64
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	10 maj	14 maj	–4	45	33
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	31 maj	31 maj	0	22	20
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	31 maj	30 maj	+1	22	23
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	06 maj	13 maj	–7	41	37
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	20 maj	20 maj	+4	34	30
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	24 maj	27 maj	–3	18	27
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	04 maj	11 maj	–7	48	43
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	09 maj	11 maj	–2	45	33
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	28 maj	21 maj	+7	25	26
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	28 maj	11 maj	+17	48	33
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	20 maj	21 maj	–1	21	26

Fenologin för fåglarnas ankomst våren 2013 (Tabell 2) blev därför lite speciell jämfört med många andra år, inte minst med fjolåret. Bland Europaflyttarna anlände visserligen alla utom kungsfågel i rätt tid sett till mediandatum. Däremot, tittar man på den period under vilken 90 % av fåglarna ringmärktes, ser man, att den för alla arter utom gransångare är mindre än hälften så lång som normalt. Fåglarna var alltså sena men det stora inflödet kom ungefär vid tidpunkten för mediandatum. Dessa påverkades därför föga eftersom siffrorna också sjönk ganska snabbt därefter.

För tropikflyttarna är mönstret inte lika tydligt (Tabell 2). Skillnader mot april var, att några arter (rödstjärt, lövsångare och svartvit flugsnappare) hade ovanligt lång sträckperiod, vilket i huvudsak beror på att en del fåglar ringmärktes redan i slutet av april och början på maj medan de senare individerna av dessa arter blev starkt försenade av vädret i Sydeuropa. Att det var just i Sydeuropa medför troligen också att effekter inte blir lika märkbara som i april, då väderföreteelserna inträffade betydligt närmare, ja, t.o.m. på plats.

FYREN 21 JULI – 10 NOVEMBER

Väder

Juni blev, precis som året innan, en ganska regnig månad på många håll i Sverige. I Skåne var det speciellt i inlandet som nederbörden var riklig medan t.ex. Falsterbo "bara" fick 54 mm mot normalt 44. Medeltemperaturen låg ca en grad över den normala. Antalet soltimmar blev 282, vilket är strax över medeltalet (268).

Juli blev efter hand alltmer sommarlik, vilket bl.a. avspeglas i 306 soltimmar mot normalt 265. Varmast var den 24 juli med +26,7 och medeltemperaturen (+18,4) var två grader högre än medelvärdet (+16,4). Det blev följaktligen också mycket torrt (torrast sedan 1994) och fram till den 25:e hade det endast kommit 1 mm regn. Natten till den 31:e kom det äntligen en rejäl blöta (22 mm), vilket var betydligt mer välkommet än nytt torkrekord. Mest svaga

eller måttliga vindar (en morgon med ≥ 10 m/s) av växlande riktning, dock ingen gång från sydvästsektorn, noterades under de sista elva dagarna av säsongen.

Augusti blev, liksom juli, en mycket torr månad, åtminstone vid Falsterbo (17 mm mot normalt 50). På andra håll i Skåne var det emellertid mycket nederbörd och oftast kom nederbörden från områden med regnskurar, vilka verkar ha en tendens att inte passera över Falsterbonäset. Solen sken 269 timmar, vilket är den högsta siffran under de elva år soltid har registrerats vid Falsterbo (medel, 225 tim).

Det innebar också att det blev ganska varmt. Medeltemperaturen hamnade på +17,8 grader, vilket är 1,4 grader över medelvärdet. Allra varmast (+26,8) var det 6 augusti. Under 13 av månadens dagar blåste vinden från sydvästsektorn och under nio dagar från sydostsektorn. Sex morgnar var vinden svag (≤ 3 m/s) och frisk vind (≥ 10 m/s) noterades två morgnar.

September inleddes med vackert sensommarsväder men temperaturen vid Falsterbo nådde trots det aldrig över +20 grader. Omslag till ostadigare och kyligare väder ägde rum omkring 10 september och mot slutet av månaden var det riktig höstkänning med kristallklar luft och låg nattetemperatur. Såväl medeltemperatur (+13,7) som soltid (186 tim) låg precis på medelvärdet medan nederbörden var lite över (52 mm mot normalt 46). Vindriktningen var tämligen jämnt fördelad. Sju dagar med svag vind (≤ 3 m/s) noterades och fyra dagar blåste det 10 m/s eller mer.

Oktober blev en av de tio varmaste som uppmätts i Skåne och Falsterbo var en av de allra varmaste med en medeltemperatur på +11,6 grader (1,6 över medelvärdet). Det regnade rikligt i Skåne denna oktober. Vid Falsterbo uppmättes 74 mm mot normalt 46, men skillnaderna var ännu större i andra delar av landskapet. Solen visade sig i 100 timmar (mot normalt 130).

Höstens stora väderhändelse var stormen Simone, som drog förbi 28 oktober. De riktigt hårda vindarna blåste bara under några timmar

men det dånade på ordentligt med en medelvind på 27 m/s som högst. Kraftiga vindbyar på upp till 37 m/s (orkan) noterades vid ett par tillfällen. Simones härjningar i närområdet var dock begränsade: Några badhytter välte och sträckräknarnas vindskydd på Nabben rasade. I fyrträdgården blåste några få tallar omkull men de var antingen redan döda eller näst intill.

Oktober blev även i övrigt ganska blåsigt, särskilt i slutet. Åtta dagar blåste det 10 m/s eller mer, inkl. stormen Simone. Endast två morgnar med svag vind (≤ 3 m/s) noterades. Månaden dominerades av vindar från sydvästsektorn (17 dagar) och sydostsektorn (8 dagar).

November var åtminstone t.o.m. den 20:e en mild månad med temperaturer omkring +10 grader dagtid. Därefter blev det något kyligare men ingen frost. Ständiga lågtryckspassager gav mycket nederbörd och antalet soliga dagar

var få. Det var också fortsatt blåsigt, mest från sydvästsektorn.

Resultat

Säsongssumman slutade på 11 222 fåglar av 65 arter, en summa som ligger under långtidsmedelvärdet (14 424). Det placerar hösten 2013 på 28:e plats i serien, den sjunde lägsta. Fyra arter nådde fyrsiffriga summor: blåmes 2 164 (mv. 3 987), grönsiska 1 801 (mv. 590), rödhake 1 750 (mv. 2 435) och kungsfågel 1 099 (mv. 2 418). Tre av de fyra talrikaste arterna ligger alltså samtidigt under sina långtidsmedelvärden (Tabell 3A), vilket förstås är en starkt bidragande orsak till den låga säsongssumman.

Bland de arter som ringmärktes i väsentligt högre antal än normalt fanns bl.a. sädesärla 102 (mv. 22), törnsångare 96 (mv. 40) och gransångare 500 (mv. 154) (Tabell 3A). Det är den

TABELL 3A

Anmärkningsvärt höga eller låga säsongssummor för höstsäsongen 2013 (Fyren 21 juli–10 nov). Index = procent av riktvärdet (medelvärdet 1980–2009). Urvalet är gjort bland de vanligare arterna där skillnaden mot medelvärdet är minst ± 30 %. Se Appendix för alla arter.

Some species showing remarkably high or low seasonal totals at the Lighthouse during autumn 2013 (21 July–10 November). Index = percentage of the reference number (average 1980–2009). Only more common species where the difference to the reference number was at least ± 30 % were selected. See Appendix for all species.

Höga säsongssummor / High seasonal totals	2013	1980–2009	Index
Sädesärla <i>Motacilla alba</i>	102	22	464
Koltrast <i>Turdus merula</i>	85	47	181
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	53	40	133
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	96	40	240
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	500	154	325
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	1 801	590	305
Gråsiska <i>Carduelis flammea</i>	286	36	794
Låga säsongssummor / Low seasonal totals			
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	112	173	65
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	573	1 111	52
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	1 099	2 418	45
Svarthvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	43	112	38
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	2 164	3 987	64
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	123	201	61
Bergfink <i>Fringilla montifringilla</i>	18	50	36
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	62	91	68
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	15	42	36
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	6	24	25

TABELL 3B

Dags- och säsongssummor vid Fyren höstsäsongen 2013 (21 juli–10 nov), som är bland de fem högsta för resp. art.

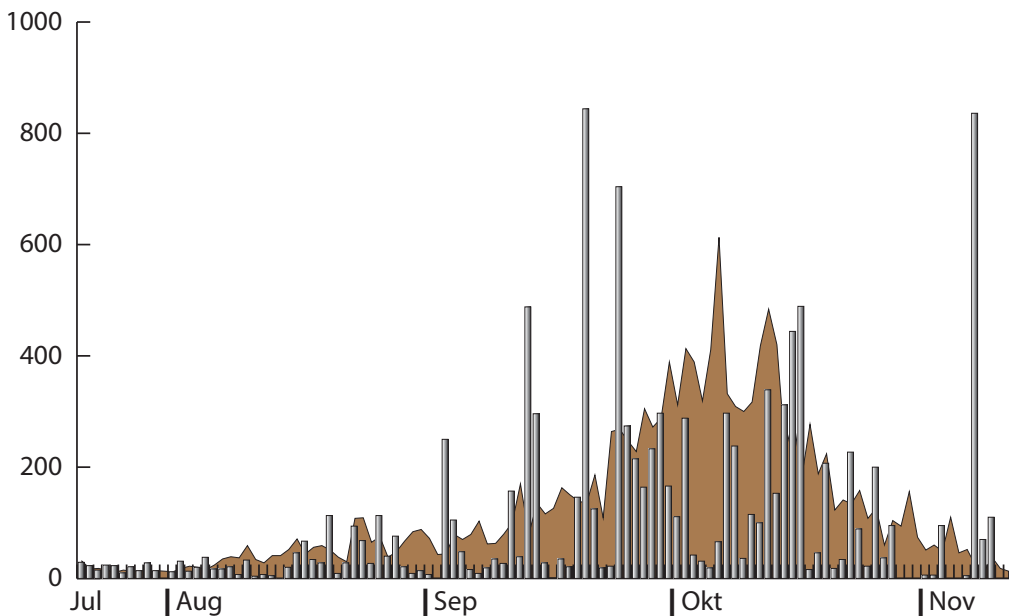
Daily and seasonal totals ranking within all-time top-5 at the Lighthouse during autumn 2013 (21 July–10 November).

Art / Species	Dagssummor Daily totals		Säsongssummor Seasonal totals	
	n	Rank	n	Rank
Större hackspett <i>Dendrocopus major</i>	8	4	24	5
Sädesärla <i>Motacilla alba</i>	16	4	102	2
Koltrast <i>Turdus merula</i>	24	3	-	-
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	-	-	96	1
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	80	1	500	2
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	710	2	1 801	2
Gråsiska <i>Carduelis flammea</i>	-	-	286	3
Mindre korsnäbb <i>Loxia curvirostra</i>	4	3	23	2

näst högsta, högsta respektive näst högsta säsongssumman för dessa arter (Tabell 3B). Det är också den näst högsta säsongssumman för grönsiska. Härmsångare var den enda tropikflyttare jämte törnsångare som uppnådde ett klart högre antal än normalt.

Bland arterna med låga säsongssummor (Tabell 3A) hittar vi både lång- och kortflyttande.

Lövsångare och svartvit flugsnappare figurerar ofta i denna tabell och så även i år. Mest iögonfallande är måhända att halva listan utgörs av finkar och sparvar. Måhända beror detta på inverkan av den tämligen blåsiga hösten, eftersom dessa arter ofta fångas i de mer vindexponerade näten utanför fyrningen och dessa nät är inte uppe om det blåser mycket.



Figur 2. Dagssummor (staplar) vid Fyren under hösten 2013 (21 juli–10 nov) i förhållande till medeldagssummor 1980–2009. *Daily totals (columns) at the Lighthouse Garden during autumn 2013 (21 July–10 Nov) compared to average daily totals 1980–2009.*

TABELL 3C

Ovanliga ringmärkningsarter vid Fyren hösten 2013 (21 juli–10 nov), antalet märkta inom samma säsong 1980–2013 samt det totala antalet märkta vid Falsterbo 1947–2013.

Rarely ringed species at the Lighthouse in autumn 2013 (21 July–10 November). Additionally, number ringed within the same season 1980–2013 and total number ringed at Falsterbo 1947–2013 are shown.

Art / Species	n	Datum / Date	n 1980–2013	n 1947–2013
Forsärla <i>Motacilla cinerea</i>	2	6, 10 aug	17	31
Blåstjärt <i>Tarsiger cyanurus</i>	1	16 okt	2	2
Dubbeltrast <i>Turdus viscivorus</i>	1	11 okt	17	43
Pungmes <i>Remiz pendulinus</i>	1	17 sept	8	619
Varfågel <i>Lanius excubitor</i>	1	25 okt	48	129
Nötkråka <i>Nucifraga caryocatactes*</i>	1	29 sept	107	144
Gulhämpling <i>Serinus serinus</i>	1	14 okt	13	29
Snösiska <i>Carduelis hornemanni</i>	1	6 nov	9	100

*ssp. *macrohynchos* (smalnäbbad)

Dagsummorna visas i Figur 2. Den högsta uppnåddes 20 september: 844 ex (grönsiska 710, rödhake 35, gransångare 20, totalt 18 arter). Endast under ytterligare två dagar översteg dagssumman 500: 836 ex 6 november (kungsfågel 489, gråsiska 119, blåmes 46, domherre 44, totalt 19 arter) och 704 ex 24 september (grönsiska 525, rödhake 61, gärdsmåg 34, totalt 21 arter). Där-

utöver förekom 30 dagar med tresiffriga summor: två i augusti, 13 i september, 14 i oktober och två i november.

Ovanliga eller sällsynta arter som ringmärktes visas i Tabell 3C. Höstens stora raritet var blåstjärten, som ringmärktes 16 oktober. Det var stationens andra märkta blåstjärt, den första är från 22 september 2008.



Blåstjärt, ringmärkt vid Fyren 16 oktober 2013. Stationens andra märkta genom tiderna. Foto: Stephen Menzie.

FLOMMEN 21 JULI – 30 SEPTEMBER

Resultat

Ringmärknigen i Flommens vass gav 3 139 fåglar av 49 arter, vilket är ungefär $\frac{3}{4}$ av en normal säsongssumma (4 258). Talrikaste arter var rörsångare 950 (mv. 1 940), grönsiska 609 (mv. 57), sävsångare 381 (mv. 588), sävsparv 230 (mv. 212), järnsparv 170 (mv. 54) och lövsångare 166 (mv. 628). Ingen annan art kom upp i tresiffrigt antal. Sett i förhållande till medelvärdena var grönsiska, järnsparv och gransångare betydligt talrikare än normalt medan flera av "målarterna" vid Flommen, som t.ex. back- och ladusvala, säv-, rör- och lövsångare, låg långt under (Tabell 4A).

Fördelningen av dagssummor visas i Figur 3. Det framgår ganska tydligt hur fåtaliga tropikflyttarna var och det dröjde ända till 20 september innan det blev en tresiffrig dagssumma. Då blev det 436 fåglar (grönsiska 322, järnsparv 34, rörsångare 24, totalt 20 arter). Ytterligare två tresiffriga dagssummor blev det därefter: 211 ex 24 september (grönsiska 127, sävsparv 34,

mindre korsnäbb (!) 11) och 102 ex 25 september (grönsiska 33, sävsparv 18, järnsparv 11). Se även Tabell 4B.

Ovanliga eller sällsynta arter som ringmärktes, antalet märkta inom samma säsong 1980–2013 och totalt under alla år, visas i Tabell 4C. Den mest sällsynta arten, som ringmärktes, var vassångare (stationens 5:e).

KOMMENTARER

Generellt sett utifrån ringmärkningssiffrorna verkar 2013 ha varit ett ganska dåligt häckningsår för småfåglarna. Säsongssummorna för såväl tropik- som europaflyttare ligger i många fall under medelvärdena. Ännu en mycket nederbördsrik juni inverkar med stor sannolikhet på häckningsresultatet för många tropikflyttare, som häckar relativt sent och har små ungar i juni. Kanske även den sena ankomsten för några arter har haft negativ effekt liksom att det dåliga vädret i Sydeuropa under vårsträcket har skördat många offer eller åtminstone försämrat konditionen hos fåglarna? Rörsångaren hade åter en

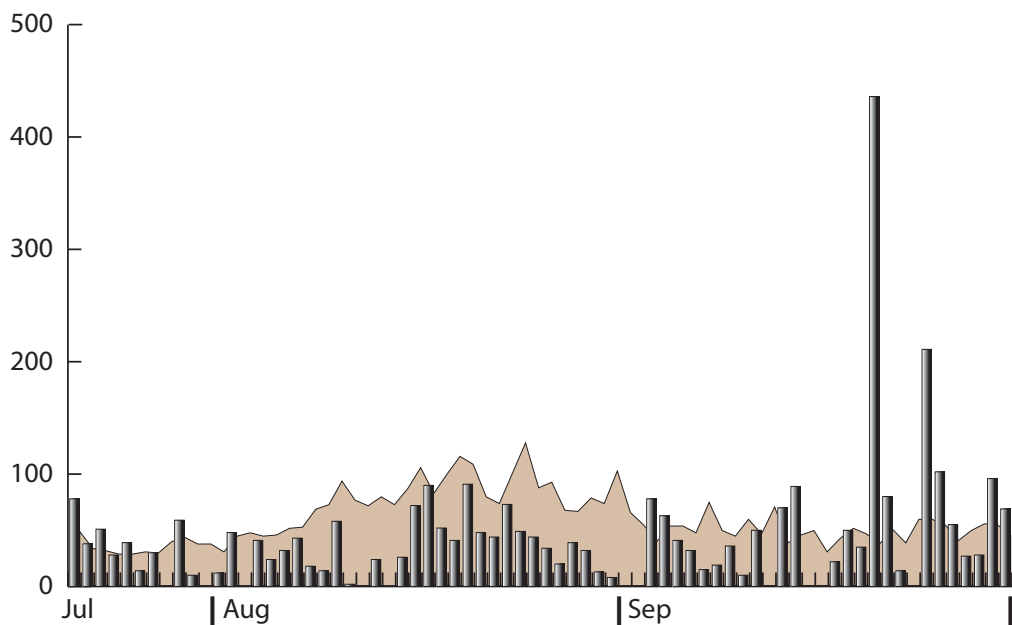
TABELL 4A

Anmärkningsvärt höga eller låga säsongssummor vid Flommen hösten 2013 (21 juli–30 sept). Index = procent av riktvärdet (medelvärdet 1980–2009). Urvalet är gjort bland de vanligare arterna där skillnaden mot medelvärdet är minst ± 30 %. Se även Appendix.

Some species showing remarkably high or low seasonal totals at Flommen in autumn 2013 (Flommen 21 July–30 September). Index = percentage of the reference number (average 1980–2009). Only more common species where the difference to the reference number was at least ± 30 % were selected. See also Appendix.

Höga säsongssummor / High seasonal totals	2013	1980–2009	Index
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	39	25	156
Sädesärta <i>Motacilla alba</i>	34	12	283
Järnsparv <i>Prunella modularis</i> *	170	54	315
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> *	80	14	571
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i> *	609	57	1 068
Låga säsongssummor / Low seasonal totals			
Backsvala <i>Riparia riparia</i>	15	43	35
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	78	140	56
Gulärta <i>Motacilla flava</i>	31	48	65
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i> *	31	75	41
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	381	588	65
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	950	1 940	49
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	166	628	26

* Flyttningstiden täcks inte av ringmärkningssäsongen vid Flommen / Migration period not covered by ringing season at Flommen.



Figur 3. Dagssummor (staplar) vid Flommen under hösten 2013 (21 juli–30 sept) i förhållande till medeldagssummor 1980–2009. *Daily totals (columns) at Flommen during autumn 2013 (21 July–30 Sept) compared to average daily totals 1980–2009.*

mycket låg säsongssumma vid Flommen (den 3:e lägsta i serien) men arten är stadd i allmän minskning, ungefär sedan sekelskiftet.

För europaflyttarna har sannolikt den ovanligt långa vintern påverkat bestandsstorleken hos många arter. Det faktum, att flera av de vanligaste arternas säsongssummor låg under medelvärdena samtidigt som dessa arter hörde till höstens talrikaste, pekar i den riktningen.

Undantag finns förstås alltid. Härm- och

törnsångare är två tropikflyttare som var talrika denna höst, särskilt törnsångaren, som nådde ett nytt säsongrekord vid Fyren (96 ex). Bland europaflyttarna var sädesärla och gransångare två arter som låg högst över medelvärdet.

1. Sädesärla

Säsongssumman vid Fyren blev 102 ex, vilket är den näst högsta i serien (högst: 104 ex 1986). Det mest anmärkningsvärda är, att alla säsongss-

TABELL 4B

Dags- och säsongssummor vid Flommen höstsäsongen 2013 (21 juli–30 sept) som är bland de fem högsta för respektive art.

Daily and seasonal totals ranking within all-time top-5 at Flommen in autumn 2013 (Flommen 21 July–30 September).

Art / Species	Dagssummor Daily totals		Säsongssummor Seasonal totals	
	n	Rank	n	Rank
Sädesärla <i>Motacilla alba</i>	10	3	34	2
Järnsparv <i>Prunella modularis</i> *	55	1	170	1
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i> *	322	1	609	1

* Flyttningstiden täcks inte av ringmärkningssäsongen vid Flommen / Migration period not covered by ringing season at Flommen.

TABELL 4C

Ovanliga ringmärkningsarter vid Flommen hösten 2013 (21 juli–30 sept), antalet märkta inom samma säsong 1980–2013 samt det totala antalet märkta vid Falsterbo 1947–2013.

Rarely ringed species at Flommen in autumn 2013 (21 July–30 September). Additionally, number ringed within the same season 1980–2013 and total number ringed at Falsterbo 1947–2013 are shown.

Art / Species	n	Datum / Date	n 1980–2013	n 1947–2013
Småfläckig sumphöna <i>Porzana porzana</i>	1	22 aug	12	99
Skogssnäppa <i>Tringa ochropus</i>	2	21 juli, 18 aug	32	408
Sånglärka <i>Alda arvensis</i>	1	24 aug	6	200
Forsärla <i>Motacilla cinerea</i>	4	21 juli, 5 aug, 18 sept(2)	12	31
Blåhake <i>Luscinia svecica</i>	1	20 aug	48	190
Vassångare <i>Locustella luscinioides</i>	1	26 juli	4	5
Mindre korsnäbb <i>Loxia curvirostra</i>	15	5, 7, 24 (11), 25, 30 sept	31	279
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	1	2 aug	23	117

summor utom en har legat under 20 ex sedan 1990 och 21 av dessa är lägre än eller lika med tio (Figur 4). Under sex av säsongerna ringmärktes inte en enda sädesärla vid Fyren.

En trolig förklaring är närvaron av häckande tornfalk i holken på Fyren. Holken sattes upp 1990 och det blev häckning direkt. Samma par häckade de första fem åren och samma hane var kvar ytterligare två år. Det är också under denna tid som lägst antal sädesärlor märktes. Tornfal-

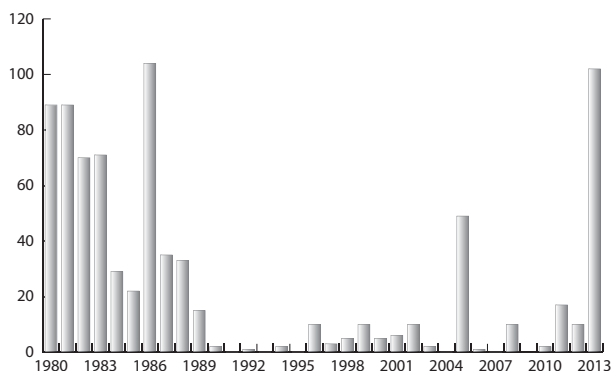
ken tog ungarna och särskilt den första hanen verkar ha specialiserat sig på detta.

Inga tornfalkar häckade på Fyren 2013. Sädesärlorna häckade däremot i omgivningen och fick sina ungar på vingarna. Av de 102 märkta ärlorna var 99 ungfåglar. De flesta (79 ex) ringmärktes före 10 augusti, vilket ytterligare understryker att det var lokala fåglar. Att summan blev så hög beror delvis på att sädesärlorna valde att övernatta i fyrträdgården alldeles i närheten av ett nät.



En av fågelstationens sädesärlor. Foto: P-G Bentz / Sturnus.se.

Figur 4. Antal ringmärkta sädesärlor vid Fyren höstarna 1980–2013.
Number of White Wagtails ringed at the Lighthouse Garden 1980–2013.



2. Invasionsflyttare

Höstens invasionsarter var främst grönsiska, gråsiska och korsnäbbar. Även större hackspett var i rörelse men i betydligt lägre antal. Gemensamt för större hackspett, grönsiska och korsnäbbar är att de gärna äter granfrön och uppenbarligen blev det alltså brist på sådana. Gråsiskorna hade en god häckningssäsong i Norrland men äter hellre björkfrön och blev det ont om sådana, har vi en förklaring till den invasionen.

Större hackspett uppträdde i måttligt antal, åtminstone om man jämför med de stora antal som noterades bl.a. vid Haparanda Sandskär Fågelstation (mer än 200 märkta) och på några platser längs finska västkusten redan i månads-skiftet juli-augusti. Vid Vörå (i höjd med Örn-sköldsvik) räknades t.ex. över 8 000 sträckande 7 augusti (Jan Södersved i mail). Detta tyder på att fåglarna hade östligt ursprung. Vid Fals-terbo blev antalet sträckande (166) visserligen det högsta i serien (Kjellén 2014) medan antalet ringmärkta stannade vid 24 ex (5:e högsta). De flesta fåglarna räknades och ringmärktes i september. Man kan inte låta bli att leka med tanken på hur många hackspettar som sträckte 1972, då 360 större hackspettar ringmärktes. Använder man förhållandet sträckande/ring-märkta från 2013 skulle det bli ca 2 500. Tyvärr förekom ingen kontinuerlig sträckräkning 1972 och ringmärkningen var inte standardiserad men en säker skillnad mot årets invasion var att den kulminerade i oktober.

Grönsiskor började uppträda på sträck vid Nabben redan tidigt i augusti men bara i en-staka mindre flockar. Mellan 3 september och 9 november var grönsiskor dagligen med i sträckprotokollen med allt från några tiotal till flera tusen. Högsta dagssiffran blev 10 790 ex och uppnåddes så sent som 3 november. (Kjellén 2014). Helt annorlunda förelade sig antalet ringmärkta grönsiskor: Vid Fyren märktes 1 456 av de 1 801 grönsiskorna under tre dagar i september (15:e 221 ex, 20:e 710 ex och 24:e 525 ex) och samma dagar märktes 0, 322 respektive 127 grönsiskor vid Flommen. Ung-fåglarna var i stor majoritet och honorna något talrikare än hanarna vid båda lokalerna. Att fåglarna ”flyr” sina hemtrakter syntes bl.a. på att många ungfåglar inte hade var färdiga med sin kroppsfjädderruggning och i en del fall hade de avbrutit den. Det betyder sämre fjäderkvalitet och därmed också sämre möjligheter att överleva vintern. Inga kontroller av redan ringmärkta fåglar, som skvallrade om var grönsiskorna kom ifrån, gjordes. Den stora sträckdagen 3 november ringmärktes ingen grönsiska (och ingen annan fågel heller pga. regn och blåst).

De första korsnäbbarna dök, sin vana trogen, upp redan i juni. Det handlar då om mindre korsnäbb och i augusti var sträcket kraftigt. Med dem följde en hel del bändelkorsnäbbar och senare på säsongen förekom även större korsnäbb i stor mängd, vilket till slut gav nya sträckrekord för mindre korsnäbb och bändelkorsnäbb och



Invasionsart 2013: Mindre korsnäbb. Här en hane. Foto: Syephen Menzie.

den näst högsta säsongssumman för större korsnäbb (Kjellén 2014). Precis som i fallet med hackspettarna, noterades mycket kraftigt sträck av korsnäbbar i Finland och sträcktoppen inföll under försommaren. Högsta notering var 19 000 sträckande vid Kalajoki (i höjd med Skellefteå) redan 29 maj (Jan Södersved i mail). Dessa fåglar kom med all sannolikhet (långt) österifrån.

Antalet ringmärkta korsnäbbar var väldigt blygsamt i förhållande till antalet sträckande. I den standardiserade märkningen blev det 23 mindre korsnäbbar vid Fyren och 15 vid Flommen. Det är trots allt den näst högsta respektive högsta säsongssumman och liknar 1990 då det blev 37 ex vid Fyren och 10 ex vid Flommen. Ingen av de andra korsnäbbarterna ingick i standardmärkningen men två bändel- och sju mindre korsnäbbar märktes vid andra tillfällen.

Gränskeinvasjonen tog fart i mitten på oktober och kulminerade i november och slutade med nytt sträckrekord på nästan 20 000 ex.

(Kjellén 2014). Antalet ringmärkta inom standardprogrammet uppgick till 286 ex men ytterligare nästan 400 ex ringmärktes därutöver, speciellt under ”förlängningen” av säsongen (se nedan). Fördelningen på raser var 406 *flammea* och 213 *cabaret*. Därtill lämnades 77 ex obestämda till ras.

3. Mesar

Trots att blåmes blev höstens talrikaste art vid Fyren med 2 164 märkta var det inget invasionsår. Tydliga tecken på invasionsår, såsom dålig bokollonförekomst och stor majoritet ungfåglar bland dem som ringmärks, saknades. Enligt flera samstämmiga rapporter var det gott om bokollon och åldersfördelningen visar att mer än hälften av fåglarna var adulta (2k+) mot endast 8 % under invasionsåret 2012 (Tabell 5). Däremot var könsfördelningen inom respektive åldersgrupp nästan identisk mellan de båda åren. Att blåmesar flyttade trots att det var gott om mat tyder på att de helt enkelt är flyttfåglar.

TABELL 5

Ålders- och könsfördelning hos blåmes och talgoxe under invasionen 2013. Åldersfördelningen anges i procent av totalantalet (n) och könsfördelningen i procent inom respektive åldersgrupp.

Age and sex distribution in Blue Tits and Great Tits ringed in autumn 2013.

Age distribution: percentages of the total number (n). Sex distribution: percentages of each age group.

		2012		2013	
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>		n=18 833		n=2 164	
Ungfåglar 1K	97%	hanar/males 23%;	honor/females 77%	48%	hanar/males 24%; honor/females 76%
Äldre 2K+	3%	hanar/males 8%;	honor/females 92%	52%	hanar/males 8%; honor/females 92%
Talgoxe <i>Parus major</i>		n=3 173		n=508	
Ungfåglar 1K	94%	hanar/males 24%;	honor/females 76%	64%	hanar/males 29%; honor/females 71%
Äldre 2K+	6%	hanar/males 26%;	honor/females 74%	36%	hanar/males 33%; honor/females 67%

Blåmesen är därmed ett lysande exempel på en partiell flyttare! De flesta blåmesarna ringmärktes som vanligt under sista veckan i september och de tre första i oktober. Eventuellt förekom ett litet tillflöde från andra sidan Östersjön i slutet av säsongen.

Antalet ringmärkta talgoxar stannade på 508 ex (mv. 571). Här dominerade ungfågarna, om än inte i riktigt lika hög grad som 2012. Könsfördelningen visar en liten ökning av antalet hanar. Fångstperioden låg sent på säsongen, mediandatum inföll 23 oktober mot normalt 11 oktober. Det förekom ett par perioder med ost- och sydstvindrar i mitten av oktober, som kan ha fört fåglar över Östersjön och de facto kontrollerades en talgoxe med polsk ring.

ÖVRIG RINGMÄRKNING

Under ovanstående rubrik ingår bl.a. ringmärkning av arter som ingår i speciella projekt, vissa invasionsarter (t.ex. ugglor), arter (främst icke-tättingar) som normalt inte ingår i standardmärkningen samt boungar.

Efter diskussioner i Falsterbokommittén beslöt att vi på försök skulle starta vårsäsongen redan 1 mars, för att se, om, och i så fall vad, vi missar med nuvarande säsongstart 21 mars. Den frågan har tyvärr ingen som helst referens bakåt och kan alltså inte relateras till redan skedda klimatförändringar. Vi började alltså på

ruta ett och under den allra värsta av marsvint-rar genomfördes den första testperioden. Hälften av dagarna förekom ingen verksamhet pga. kyla, snöfall eller blåst (ofta i kombination). Totalt märktes 50 fåglar av sju arter och vi vågar påstå att ingen enda av dem var insträckande. Vi fick ett resultat i alla fall. Ett resultat vi visste att vi skulle få men nu har vi visat det också (that's science!).

På motsvarande sätt förlängdes höstsäsongen efter ordinarie slut med tio dagar (11–20 nov). Under denna period ringmärktes 598 fåglar av 24 arter. Mer än hälften av dessa var gråsiskor (342), följda av blåmes (97) och grönsiska (37). Antalet nattsträckare uppgick till 47 ex (8 % av totalsumman).

Nattlig fångst av tärnor m.m. ägde rum under några sensommarnätter med huvudinriktning på fisktärna, av vilken 142 ex märktes.

En annan insats gjordes för att ringmärka rödstrupig piplärka. Arten passerar ju Falsterbonäset under höststräcket, om än i litet antal, sällan över 100 ex per säsong. Med hjälp av vardarburar och uppspelat lockläte gjordes försök vid Flommen (på behörigt avstånd från standardnäten) att fånga några av dessa sällan ringmärkta fåglar. Vid åtta tillfällen lyckades försöken och totalt 26 rödstrupiga piplärkor kunde ringmärkas, bl.a. sex stycken 17 september och nio dagen efter. Detta var också vid denna tid



Fem av totalt 26 ringmärkta rödstrupiga piplärkor hösten 2013. Foto: Stephen Menzie.

som de högsta sträcksummorna vid Nabben uppnåddes (som mest 16 ex 13 och 18 sept., Kjellén 2014).

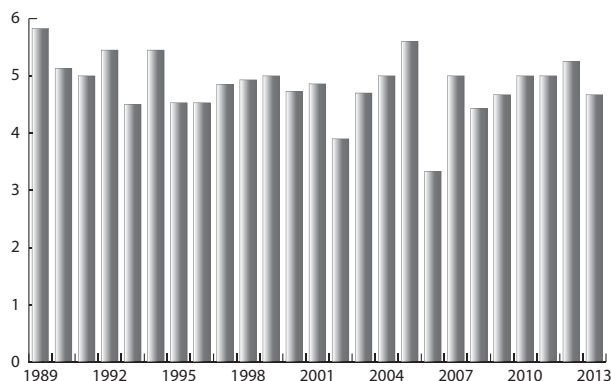
Totalt ringmärktes 1 835 flygga fåglar av 93 (!) arter vid sidan av standardprogrammet. Häribland fanns flera ovanliga märkarter, bl.a. kanadagås (ny märkart), vitkindad gås, skedand, bergand, rörhöna, dvärgbeckasin, svarttärna, skogsduva (2), kungsfågelsångare, taiga-sångare (2), snösiska (2) och bändelkorsnäbb (2) (se även Appendix).

Hussvalekolonin vid Fyren omfattade högst 20 par i Göran Walinders konstgjorda holkar. Totalt märktes 77 ungar, samma antal som 2011. Fyra fåglar som försågs med ljusloggar sommaren 2011 återvände. Tyvärr hade samtliga tappat loggen, vilket var en stor besvikelse. Det var bara att ta nya tag och en ny omgång svalor försågs med nya ljusloggar, denna gång monterade på ett annat och säkrare sätt. Om allt går vägen ska vi med hjälp av data från ljusloggarna kunna följa fåglarnas höstflyttning,

övervintring och vårflyttning. Förväntningarna stiger nu åter på att några loggförsedda hussvalor skall komma tillbaka.

I 25 år har vi nu haft omkring 20 starholkar uppsatta i fyrträdgården och från tre (1991) till 17 (1995) par har häckat varje år. Medelvärdet är 11 par/år. Varje år har ungarna ringmärkts och under hela 25-årsperioden har sammanlagt 1 332 ungar blivit märkta. År 2013 blev det 56 st. Eftersom antalet par och därmed också bruttoantalet ungar har varierat starkt, har vi valt genomsnittligt antal ungar per par och år som ett mått på eventuella förändringar (Figur 5). Någon nämnvärd förändring kan inte ses, vilket kan tolkas som att fyrträdgården är ett bra ställe för starar att häcka på. Annars är star en art, som stadigt minskar bl.a. i både Sverige (Green & Lindström 2014) och Danmark (Heldbjerg m.fl. 2013).

Boungemärkningen omfattade bl.a., förutom hussvalor och starar, även tornfalkungar i Falssterbo (6) respektive Skanörs kyrka (5). Där-



Figur 5. Antalet ringmärkta boungar av stare, uttryckt som medeltal per par, vid Fyren 1989–2013.

Number of ringed Starling nestlings, expressed as average number of nestlings per pair at the Lighthouse Garden 1989–2013.

emot saknades tornfalkhäckning på Fyren för första gången sedan 1990. Ny häckningsart vid Fyren blev i stället tornseglare. Ett par häckade i en konstgjord holk och fick en (ringmärkt) unge på vingarna. Totalt ringmärktes 156 icke flygga fåglar av sex arter (se Appendix).

LÅNGSIKTIGA ANTALSFÖRÄNDRINGAR

Att följa variationer i fåglarnas antal är en av fågelstationens huvuduppgifter. Serien med standardiserad ringmärkning omfattar nu 34 år och stora mängder intressant information finns att hämta i dessa data. Man kan utläsa trender både genom att testa kontinuiteten av en förändring och genom att undersöka de kvantitativa skillnaderna. Som förstaval används siffror från höstsäsongen (både vid Fyren och vid Flommen), eftersom stickproven då är störst och arterna flest.

I denna rapport ges endast en översikt av läget. Totalt ingår ett 40-tal arter och samtliga är tättingar. Arter med signifikanta trender visas i Tabell 6. Arter som inte ingår i någon av tabellerna har ingen signifikant trend. En signifikant trend betyder att arterna kontinuerligt ökar eller minskar på ett sätt som inte beror på slumpen.

I ett så långt tidsperspektiv som 34 år blir förändringarna i trenderna oftast små gentemot året innan. Den som har läst tidigare årsrapporter, känner väl igen arterna i Tabell 6. Ny bland de ökande i år är törnsångare. Listan med negativa trender innehåller samma arter som i följ och

beror fortfarande på de kraftiga minskningarna, särskilt hos tropikflyttare, från slutet av 1980-talet och fram till mitten av 1990-talet (se t.ex. Karlsson 2014). Några av dessa arter har dessutom anknytning till jordbrukslandskapet t.ex. ladusvala, buskskvätta och stenskvätta. Fåglarna i jordbrukslandskapet är generellt på tillbakagång i både Sverige (Lindström & Green 2014) och Danmark (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2013) liksom i många andra europeiska länder. Beräkningar visar att jordbrukslandskapet inom EU har förlorat 300 miljoner fåglar sedan 1980 (www.ebcc.info)! Några arter i listan som t.ex. sädesärta, hämpling och gråsparv visar i huvudsak förändringarna i det lokala beståndet, utan att fördenskull behöva vara olik tendensen i ett vidare perspektiv.

Stora negativa signifikanta förändringar hos en art kan bara upphävas av en motsvarande uppgång och den har ännu bara påbörjats i ett fåtal fall och i andra fall kanske den aldrig kommer att inträffa. Man kan dock se att signifikansen för de flesta minskande arter blir svagare för varje år och, som visades i fjolårets rapport, om serien hade startat 1990 hade resultatet sett helt annorlunda ut. Antalet minskande arter hade då varit ytterst få.

Några arter är faktiskt betydligt vanligare nu än 1980. Bland småfåglarna är gransångaren en sådan art, brandkronad kungsfågel är en annan och båda har invandrat från den europeiska kontinenten. Fler lär komma!

TABELL 6

Signifikanta trender, visade som korrelation (Spearman's Rangkorrelation) mellan säsongssumma och år för vid Falsterbo höstarna 1980–2013. Signifikansnivåer: ***= $p < 0.001$, **= $p < 0.01$, *= $p < 0.05$. Totalt ingår 48 arter i undersökningen – här visas alltså endast de signifikanta. För samtliga korrelationer hänvisas till www.falsterbofagelstation.se. FLO=data från Flommen, övriga från Fyren.

Significant changes (trends) in ringing totals at Falsterbo, autumns 1980–2013, according to Spearman's Rank Correlation. Significance levels: ***= $p < 0.001$, **= $p < 0.01$, *= $p < 0.05$. Only species with significant trends are shown (out of 48 species included). All correlations are available at www.falsterbofagelstation.se. FLO=data from Flommen, all others from the Lighthouse Garden.

Ökande arter / Increasing species (7)	Rs	Sign
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	0,484	**
Koltrast <i>Turdus merula</i>	0,715	***
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	0,365	*
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	0,388	*
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	0,613	***
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	0,802	***
Brandkronad kungsfågel <i>Regulus ignicapillus</i>	0,461	**
Minskande arter / Decreasing species (18)		
Backsvala <i>Riparia riparia</i> FLO	–0,530	**
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i> FLO	–0,520	**
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	–0,346	*
Ångsplärka <i>Anthus pratensis</i>	–0,593	***
Sädesärta <i>Motacilla alba</i> FLO	–0,502	**
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	–0,395	*
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	–0,428	*
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i> FLO	–0,355	*
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	–0,763	***
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i> FLO	–0,524	**
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	–0,393	*
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	–0,515	**
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	–0,504	**
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	–0,606	***
Gråsparv <i>Passer domesticus</i>	–0,742	***
Hämpling <i>Carduelis cannabina</i>	–0,493	**
Gulsparr <i>Emberiza citrinella</i>	–0,574	***
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	–0,920	***

ÅTERFYND OCH KONTROLLER

Under 2013 inkom 117 återfynd av 111 olika fågelindivider, fördelade på 29 arter. En rörsångare kontrollerades två gånger på häckplats, likaså en pungmes. En blåmes kontrollerades fem gånger mellan 25 september och 20 oktober 2012 på Geifswalder Oie på tyska Östersjökusten nära Rügen. Prutgås blev årets nya återfyndsart. Alla fynd var inomeuropeiska med tre taltrastar i Portugal

(2 100–2 500 km från Falsterbo) som de mest avlägsna.

Antalet främmande kontroller uppgick till 60 st. av 21 arter, varav 29 med utländska ringar. De flesta var blåmesar (16) och därefter följde rörsångare (10) och pungmes (5). Dessutom kontrollerades 151 av våra egna ringar på 131 fåglar av 18 arter. Bland dessa var blåmes (51), hussvala (23) och talgoxe (23) de talrikaste arterna.

Återfynd av fåglar märkta vid Falsterbo

Prutgås Endast sex prutgäss har märkts vid stationen och en av dessa, märkt i november 2009, avlästes utan fångst vid holländska nordsjökusten (Den Helder) i mars 2010.

Kentsk tärna En minst 14 år gammal kentsk tärna, märkt vid Nabben sommaren 2000 hittades död vid en fiskodling i Grekland i januari 2013. Då skall de flesta kentska tärnor befinna sig längs Afrikas västkust ända ner mot Sydafrika men denna fågel stannade alltså i Medelhavet, vilket är mera ovanligt.

Trastsångare En fågel, märkt vid Flommen i augusti 2010 kontrollerades häckande vid Kvismaren i juni 2012, där den även kontrollerades 2011. Vi har tidigare ett likadant dubbelfynd av en trastsångare som kontrollerades 1997 och 1998 vid Kvismaren.

Främmande kontroller

Fisktärna Bland de många fisktärnor som fångades vid Nabben under sensommaren fanns två kontroller. Den ena var märkt som ungfågel på Skanörs revlar i augusti 1999 (Christer Persson) och återfångades vid Nabben i augusti 2013, 14 år gammal. Det är dock långt från den äldsta återfunna svenskmärkta fisktärnan, som blev 29 år och nio månader (RCs hemsida). Den andra kontrollerade fisktärnan var märkt som bounce 2013 vid Rogsta, inte långt från Hudiksvall.

Halsbandsflugsnappare En hona, märkt som bounce på Gotland i juni 2012, kontrollerades vid Fyren 19 maj 2013.

Egna kontroller

Sparvhök Vår första egenkontroll av denna art någonsin var en adult hane märkt vid Fyren 3 augusti 2012 och kontrollerad på samma plats 9 maj 2013. Det rör sig med all sannolikhet om en lokal fågel.

Svarthakad buskskvätta En ung hane ur kullen från 2011 vid Ängsnäset, kontrollerades i september efter häckning på Ljungen norr om väg 100.

Rörsångare "Årets äldsta" rörsångare blev en fågel märkt som 2k år 2008 och kontrollerad 2013, sex år gammal.

TACK

I ringmärkningsarbetet deltog Per Andell, Oscar Danielson, Sophie Ehnбом, Albin Enetjärn, Marcel Gil Velasco, Helena Hedkvist, Linnea Henriksson, Marc Illa, Lennart Karlsson, Måns Karlsson, Emil Lundahl, Björn Malmhagen, Stephen Menzie, Karin Persson, Sissel Sjöberg, Caroline Sjöström, Kaj Svahn, Ulrik Wallberg, Sofia Winroth samt ett stort antal tillfälliga medhjälpare.

Ringmärkningsverksamheten finansierades bl.a. via följande källor:

- Anslag från FORMAS.
- Anslag från Länsstyrelsen i Skåne, Olle Högesteds Stiftelse och Lunds Djurskyddsfond.
- Egna inkomster från guidning och försäljning.
- Deltagande i "Animal Movement" ("Flexibility and constraints in animal movement patterns: ecology, evolution and annual cycles"), ett samarbetsprojekt med bas vid Universitetet i Oslo.
- Sist men inte minst: De drygt 200 personer som har bidragit till fågelstationens verksamhet genom vår insamlingskampanj. Det stärker vår strävan att göra ännu bättre jobb framöver.

I tillkomsten av denna rapport medverkade:

Bitte Karlsson (English proof-reading), Karin Persson (korrekturläsning) samt P-G Bentz, Sophie Ehnбом, Björn Malmhagen och Stephen Menzie (foton).



Personalgruppen hösten 2013

Fr.v.: Lennart Karlsson, Björn Malmhagen, Marc Illa, Aron Andersson, Sophie Ehnborn, Albin Enebjärn, Måns Karlsson, Linnea Henriksson, Stephen Menzie, Caroline Sjöström, Marcel Gil Velasco, Karin Persson, P-G Bentz och Michael Tholin. Foto: Falsterbo Fågelstation.

REFERENSER

- Alerstam, T. 1988. Ilandflutna döda fåglar avslöjar katastrof bland tidiga vårflyttare, särskilt råkor, över södra Östersjön. ANSER 27: 181-218.
- Green, M. & Lindström, Å. 2014. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2012. Lunds universitet.
- Heldbjerg, H., Lerche-Jørgensen, M. & Fink Jørgensen, M. 2013. Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2012. Årsrapport for Punktrællingsprojektet. Dansk Ornitologisk Forening.
- Kjellén, N. 2014. Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2013. -Fåglar i Skåne 2013: 0-00.
- RC: www.nrm.se/forskingochsamlingar/forskningsavdelningen/vertebratzoologi/ringmarkningscentralen.214.html



Stephen Menzie i ringmärkboden 12 april 2013.
Foto: Sophie Ehnborn.

SUMMARY – Ringing at Falsterbo Bird Observatory 2013

Daily trapping and ringing of migrants (mainly passerines) was carried out at Falsterbo (55.23 N, 12.50 E), southern Sweden, during 2013. This was the 34th year with standardised ringing at this site. Within this programme, 18,235 birds of 86 species were ringed (average 1980–2009: 22,491 birds of 81 species). More birds than normally were ringed during spring, while the numbers during autumn were far below average, at both trapping sites (Lighthouse garden and Flommen reed beds).

Additional ringing efforts were made in connection with special projects etc. One was the start of a “trial period” of three weeks (1–20 March) with standardised ringing before the ordinary start of the season and another similar period ten days (11–20 November) after the ordinary end of the autumn season.

The grand total for 2013 was 20,226 birds of 128 species. Three new species: Canada Goose, Subalpine Warbler and Spanish Sparrow were ringed. This means that the all-time-total (1947–2013) of birds ringed at Falsterbo now is 1,080,045 of 199 species (+4 hybrids).

Annual and seasonal totals of all species are shown in Appendix along with 30-year averages 1980–2009 for the standardised ringing seasons. All figures are also available at the web site www.falsterbofagelstation.se

Lighthouse garden 21 March–10 June

The total of the spring season was 3,874 birds of 64 species, which is slightly above an average spring total (3,809), rank 15 in the whole series and rank 3 during the 2000s. It was an interesting season, full of surprises, both in numbers and species. Already the list of most numerous species looks a bit different than usual: Willow Warbler (669, avg. 1,204), Chaffinch (505, avg. 105), Dunnock (391, avg. 157) and European Robin (hereafter called Robin) 376 (avg. 1,073). Four more species reached a three-digit total: Lesser Whitethroat, Blackcap, Common Chiffchaff

(hereafter called Chiffchaff) and Great Tit (Table 1A, Appendix).

Among the 30 most common species (by average), 15 were above average and only eight were below (Table 1A). On top in relation to average among species wintering in Europe were Dunnock, Common Chiffchaff, Firecrest, Great tit, Blue Tit and Chaffinch. At the other end were Robin and Goldcrest. Among long-distance migrants, Marsh Warbler, Icterine Warbler, Blackcap and Spotted Flycatcher were ringed in large numbers compared to average while Willow Warbler and Pied Flycatcher were far below (Table 1A).

Most spring seasons Robin and Willow Warbler together form about two thirds of the seasonal total but this year it was not even one third. The Robin total is the second lowest in the series and the Willow Warbler total is the tenth lowest. Exceptionally high or low daily or seasonal totals compared to other years are summarised in Table 1B.

During the 82 days of the season, there were ten days with three-digit totals (Fig. 1). Three of them were above 200. The highest, 501 birds of 16 species (Chaffinch 288, Dunnock 100), was on 12 April.

Rarely ringed birds are listed in Table 1C. Among them are a new ringed species for Sweden (Spanish Sparrow), a new ringed species for the Bird Observatory (Subalpine Warbler) and a new ringed species in spring seasons (Great Reed Warbler).

Comments

The spring season 2013 was quite odd. Some very special weather situations had a significant impact on the timing of the migration (Fig. 1). At the start of the season it was still full winter with lots of snow and temperatures below zero D.C. The cold weather kept on till after 10 April. Very few birds were ringed during that period.

The change came on 12–13 April when streams of relatively warm air moved north over the European continent. When facing the ice-

cold Baltic sea fog was created and practically the whole southern basin of the Baltic sea including coastal areas were covered in fog. Birds, eager to migrate, took off from south of the Baltic Sea, probably from “less foggy” areas a bit inland. On their way northwards the birds faced the fog and lost orientation over the sea.

It was not until 9 a.m. that finches appeared in large numbers at Falsterbo, which is about four hours after sunrise. The birds kept coming for about five hours and the garden seemed full of finches (mainly Chaffinch). A large majority among Chaffinches, Blackbirds and Dunnocks were males and a majority of these were adult (3cy+) males, indicating that this was actually the first day of significant spring migration 2013. Probably many birds were lost in the fog (see page 56).

Next day the weather conditions were similar (fog, overcast, some drizzle). The daily ringing total was again very high but now there were significantly more nocturnal migrants (Robin, Chiffchaff, Blackbird, Song Thrush and Goldcrest) than the day before (no precipitation during night time). Still 98 more Chaffinches and 42 more Great Tits were ringed.

Another scenario happened in mid-May. The daily ringing totals were surprisingly low (Fig. 1). On the contrary, during the days around the turn of the month May–June more birds than normally were ringed. Some of the long-distance migrants with high seasonal totals like Marsh Warbler, Icterine Warbler, Garden Warbler and Spotted Flycatcher belong to the group of species arriving late in spring. Probably they were delayed by bad weather conditions in Southern Europe, especially in Italy. Several weather stations in the northern half of Italy reported temperatures far below normal and the rainfall in some places was the heaviest in 60 years. Northern mountain areas had snow! When the weather changed, an effect similar to the one with the finches in April occurred. Lots of birds took off almost simultaneously and we got a peak in ringing totals around the turn of

the month May–June.

The phenology for spring 2013 (Table 2) thus became a bit special compared to most other years. The early arriving species except Goldcrest did in fact arrive in time according to median date. However, the period during which 90% of the birds were ringed was less than half as long as the average length (except for Chiffchaff). For sure, the birds were delayed but the great influx was about the same time as average median date. Therefore, median dates were not very much affected, since the number of birds decreased rapidly again shortly afterwards.

In long-distance migrants, the pattern is not so clear. Some species (Redstart, Willow Warbler and Pied Flycatcher) had a longer migration period than usual. This is probably because early arriving birds were ringed in late April early May, whilst the later group was delayed by the weather in southern Europe.

Lighthouse Garden 21 July–10 November

The seasonal total was 11,222 birds of 65 species, which is well below average (14,424). This means rank 28, the 7th lowest in the series. Four species were ringed in four-digit numbers: Blue Tit 2,164 (avg. 3,987), Eurasian Siskin (hereafter called Siskin) 1,801 (avg. 590), Robin 1,750 (avg. 2,435) and Goldcrest 1,099 (avg. 2,418). Thus, three of the four most numerous species were below their long-term averages (see also Table 3A).

Among species ringed in significantly larger numbers than averages (Table 3A) were White Wagtail 102 (avg. 22), Common Whitethroat 96 (avg. 40) and Chiffchaff 500 (avg. 154). It is the second highest, highest and second highest respectively in these three species (Table 3B). The total for Siskin is also the second highest. Icterine Warbler was the only long-distance migrant along with Common Whitethroat with a total significantly above average.

At the other end, e.g. among species with low seasonal totals (Table 3A), species like Willow Warbler and Pied Flycatcher often occur and this

year is no exception. Most striking is perhaps that half the list are finches and buntings. Maybe this is a consequence of the windy conditions during the late part of the season, when nets exposed to the wind could not be used?

Daily totals in relation to average distribution are shown in Fig. 2. There were no days with four-digit daily totals this autumn. The highest one was 844 birds of 18 species (Siskin 710, Robin 35, Chiffchaff 20) on 20 September. There were only two more days with totals exceeding 500: 836 birds on 6 November (Goldcrest 489, Redpoll 119, Blue Tit 46, Bullfinch 44) and 704 birds on 24 September (Siskin 525, Robin 61, Winter Wren 34).

The only really rare species of the season was a Red-flanked Bluetail ringed on 19 October, the second bird of this species ever ringed at Falsterbo.

Flommen 21 July–30 September

The total at Flommen, 3,139 birds of 49 species is about 75 % of the average (4,258). Most common were Reed Warbler 950 (avg. 1,940), Siskin 609 (avg. 57), Sedge Warbler 381 (avg. 588), Reed Bunting 230 (avg. 212), Dunnock 170 (avg. 54) and Willow Warbler 166 (avg. 628). In relation to averages most of the “target species” (Sand Martin, Barn Swallow, Sedge, Reed, and Willow Warbler) were well below averages (Table 4A).

The daily totals (Fig. 3) also show how few the long-distance migrants were and there were no three-digit daily total until 20 September. The highest, 436 birds of 20 species, was on this day followed by another two 24 and 25 September. On all three days Siskin was the most numerous species (Table 4B).

The rarest species ringed at Flommen this season was a Savi's Warbler 26 July (5th ringed at Falsterbo) (Table 4C).

Comments

Seen from the ringing totals, 2013 seems to have been a rather poor breeding season for most

small passerines. Like 2012, the precipitation in June was higher than normal, which may influence the breeding results of late breeders like long-distance migrants. Maybe the late arrival in spring (see above) had some impact as well as the bad weather conditions in southern Europe during spring migration.

In short-distance migrants, the long and cold winter probably affected the populations of many species. This can be seen in the fact that the seasonal totals of the most common species were below average at the same time as these species were among the most numerous of the species.

As always, there are exceptions. Icterine Warbler and Common Whitethroat are two long-distance migrant showing high numbers. Among medium and short distance migrants, Chiffchaff was the great exception.

1. *White Wagtail*

The seasonal total at the lighthouse was 102 birds, which is the second highest in the series (highest: 104 in 1986). However, the remarkable thing is that all seasonal totals 1990-2012 have been below 20, and 21 of them below ten (Fig. 4) In six autumns no White Wagtail was ringed at the Lighthouse.

A probable explanation is the absence or presence of breeding Kestrels in the nestbox on top of the lighthouse. The nest box was put up in 1990 and there was a breeding pair directly. The same pair bred there for five consecutive seasons and the male stayed for two additional years. During these years very few White Wagtails were ringed. The Kestrels took the young and especially the first male seemed to have specialised to do so. Then he left there was a small increase in White Wagtail numbers.

In 2013, there were no Kestrels breeding on the lighthouse. White Wagtails bred in the surroundings and their young were fledged. Out of the 102 ringed, 99 were young (1cy) birds. Most of them (102) were ringed before 10 August, which emphasizes the fact that the

birds were local. The large total was also affected by White Wagtails choosing a roost in the Lighthouse Garden, not far from the mist net.

2. *Irruptive species*

The most common irruptive species this autumn were Siskin, Redpoll and Crossbills. There were also some movements of Great Spotted Woodpecker but less numerous. Great Spotted Woodpecker, Siskin and Crossbills all eat seeds from coniferous trees and obviously there was a lack of these seeds. Redpolls had a good breeding season in the north and they prefer Birch seed, which also may have lacked.

Great Spotted Woodpecker appeared in moderate numbers, at least when compared to thousands migrating and hundreds ringed along the northern and eastern coasts of the Bothnian Bay. Here the birds appeared already in late July and early August, indicating an eastern origin. At Falsterbo most woodpeckers passed in September. The number of migrating woodpeckers (166) is in fact the highest in the migration counts, while the number of ringed ones was only 24 (5th highest).

The last really big irruption was in 1972, when 360 Great Spotted Woodpecker were ringed. Unfortunately that was before the standardised programmes started. However one significant difference is that while this year's irruption peaked in September, the irruption in 1972 peaked in October.

Siskins appeared in small flocks already in early August. Then, between 3 September and 9 November, Siskins were daily in the migration counts. The highest total was 10,790 on 3 November. The distribution of ringed Siskins was a bit different with peaks in the second half of September both at the Lighthouse Garden and at Flommen. The highest totals were 710 at the Lighthouse Garden and 322 at Flommen, both on 20 September. No controls, indicating the origin of the birds were made.

Migrating Crossbills were observed already in early June, a common pattern. These birds

are Common Crossbills and in August strong migration was going on. Along came quite many Two-barred Crossbills and then later in the season Parrot Crossbills were observed in large numbers. The season ended up with new records for Common and Two-barred Crossbill and the second highest total in Parrot Crossbill.

Like the woodpeckers, the crossbills probably had an eastern origin and very large numbers were counted along the eastern coast of Finland already in early summer.

Redpolls appeared from mid-October and peaked in November. Within the standard programme 286 birds were ringed and then another 400 afterwards, especially during the "prolonged" season (see below). The distribution of subspecies were 406 *flammea* and 213 *cabaret*. Another 77 birds were left undetermined.

3. *Tits*

Although Blue Tit (2,164) was the most numerous species ringed at the Lighthouse Garden, we don't consider 2013 as an irruption year. Typical indications for irruption years like no beech mast crop and a large majority of 1cy birds ringed were missing. On the contrary, a rich beech mast crop was reported and the age distribution showed that more than 50 % of the Blue Tits were adults (2cy+) compared to only 8 % during the big irruption in 2012 (Table 5). Sex distribution was, on the other hand, similar both years. The fact that Blue Tits migrated despite good food resources in recruitment areas indicate that these birds actually are regular migrants. Most Blue Tits were ringed during the "ordinary" four-week migration period, i.e. 23 September–21 October.

A total of 508 Great Tits were ringed, which is slightly below average (571). Among these, the majority were 1cy birds (Table 5) though not as many as in 2012. The Great tits appeared rather late in the season, median date was 23 October, while average median date is 11 October. There were some days with easterly or south-easterly winds in mid-October, which may have brought

birds across the Baltic Sea and, in fact, a Great Tit with a Polish ring was controlled.

Additional ringing beside the standard programme

This year was the first in a row to see if it's a proper start for the standard ringing on 21 March, as it has been since 1980, by checking how many birds that may pass through before that date. Thus, we started ringing on 1 March using standard methods. The conditions were the worst possible with full winter the whole period. Half of the days, ringing was cancelled due to weather. Only 50 birds of seven species were ringed and most likely none of them were migrants. However we got a result, not very unexpected, but still a result.

A similar prolonged period of ten days was added to the end of the autumn season (11–20 November). In this period 598 birds of 24 species were ringed and more than half of them were Redpolls (342), followed by Blue Tit 97 and Siskin (37). The number of nocturnal migrants was 47 (8 % of the total).

A successful attempt to ring Red-throated Pipits was made at Flommen. On eight occasions birds were trapped and ringed making up a seasonal total of 26. The highest daily totals were six birds on 17 September and nine birds the day after. At the same time the highest numbers of Red-throated Pipits were counted at Nabben (16 on 13 and 16 September).

A lot of other attempts to trap and ring birds of various species were made. Night sessions at Nabben in late summer gave good captures of waders and terns, especially Common Tern (142 ringed). All in all 1,835 birds of 93 species were ringed beside the standard programme. Among these were several rare or seldom ringed species: Canada Goose (new), Barnacle Goose, Northern Shoveler, Greater Scaup, Moorhen, Jack Snipe, Black Tern, Stock Dove (2), Pallas's Warbler, Yellow-browed Warbler (2), Arctic Redpoll (2) and Two-barred Crossbill (2).

The House Martin colony at the Lighthouse consisted of about 20 pairs this season and 77

nestlings were ringed, the same number as in 2011. Four birds, that should have brought back geo-locators, were retrapped but the geo-locators were lost which was a great disappointment. Another set of geo-locators were mounted, using another method. Another year's waiting began.

For 25 years, about 25 nest boxes for Starlings have been mounted in the Lighthouse Garden and every year the nestlings have been ringed, all in all 1,332 birds. In 2013, 56 nestlings were ringed. To compare breeding success between years we used the average number of nestlings per pair (Fig. 5). No significant trend can be seen, which indicates the Lighthouse Garden is a good place to breed at for Starlings. The national trends for Starling, both in Sweden and Denmark, are significantly decreasing.

The ringing of nestlings also includes Kestrels in the churches of both Skanör and Falsterbo, but for the first time since 1990 no Kestrels were breeding on the lighthouse. A new breeding species there was Common Swift, breeding in a nest box and getting one (ringed) nestling fledged.

Long-term changes

The standardised ringing scheme is set to monitor long-term changes in the numbers of ringed birds in order to mirror population changes. In this report, we will just give an overview of the situation after 34 consecutive years. There are about 40 species that can be monitored and all are passerines.

Species showing significant trends, increasing or decreasing, are listed in Table 6. Readers of previous reports will recognize most of the species in the list. And with 34 years of data the changes from one year to the next will be rather few. A new significantly increasing species is Common Whitethroat. The list of significantly decreasing species is the same as last year an still this is a consequence of the large declines of many species, especially long-distance migrants during the late 1980s and early 1990s. Some of these species like Barn Swallow, Whinchat and Northern Wheatear, are also farm-land birds,

which are on the decline in many European countries. Some species in the list, like White Wagtail, Common Linnet and House Sparrow, mainly may reflect local changes, which necessary doesn't make them unuseful in a wider context.

However, there is a tendency, that the negative significances become weaker for every year, still after such steep declines like the ones in the 1990s you need a large increase to change the trend. Also we have been running this programme since 1980, which was a random choice. If it had started at some other time it may have looked different (see last year's report).

Finally, there are species nowadays that are significantly more numerous than in the 1980s. Among small passerines, Common Chiffchaff and Firecrest are among the best examples. Others will follow for sure.

Recoveries

In 2013, 117 recoveries of 111 individual birds of 29 species were reported. A Reed Warbler and a Penduline Tit were controlled twice at their breeding sites. A Blue Tit was controlled five times between 25 September and 20 October at Greifswalder Oie on the Baltic coast of Germany. Brent Goose was a new recovery species. All recoveries were within Europe and the most distant were three Song Thrushes from Portugal (2,100–2,500 km from Falsterbo).

There were 60 controls of 29 species of birds ringed elsewhere, 29 of them were from abroad. Most of them were Blue Tits (16), followed by Reed Warbler (10) and Penduline Tit (5). Additionally, 151 of our own rings were controlled on 131 birds of 18 species. Most frequent among these were Blue Tit (51), House Martin (23) and Great Tit (23).

Recoveries of birds ringed at Falsterbo

Brent Goose Only six Brent Geese have been ringed at Falsterbo. One of these, ringed in November 2009 was controlled on the Dutch North Sea coast (den Helder) in March 2010.

Sandwich Tern An adult Sandwich tern (at least 14 years old), ringed at Nabben 2000 was found dead at a fish breeding in Greece in January 2013. At that time of the year, Sandwich Tern are supposed to be somewhere along the west coast of Africa all the way down to the southern parts. This recovery should be quite a remarkable one.

Great Reed Warbler One bird ringed at Flommen in August 2010 was controlled at Lake Kvismaren in June 2011 and 2012. This is the second "double control at the same site, the first one was 1997–1998.

Controls of birds ringed elsewhere

Common Tern Two birds were controlled at Nabben in late summer. One was ringed as 1cy in 1999 and recaptured at 14 years of age. However this is far from the oldest known Swedish Common Tern which is 29 years and nine months.. The other control was a bird ringed as a chick near Hudiksvall on the Bothnian coast of Sweden.

Collared Flycatcher A female, ringed as nestling on Gotland in June 2012, was controlled at the Lighthouse on 19 May 2013.

Controls of own birds

Sparrowhawk Our first own control ever of this species was an adult male ringed at the Lighthouse 3 August 2012 and controlled at the same site 9 May 2013. Certainly, this was a local bird.

European Stonechat A male, ringed as newly fledged at Ängsnäset 2011, was controlled in September 2013 after successful breeding.

Reed Warbler This year's "oldie" was a Reed Warbler ringed as 2cy in 2008 and controlled 2013, six years old.

LENNART KARLSSON
Falsterbo Fågelstation
Fyrvägen 35
SE-239 40 Falsterbo
falsterbo@skof.se

APPENDIX – RINGMÄRKNINGEN 2013

Antal ringmärkta fåglar vid Falsterbo 2013 fördelade på kategorier (standard- resp. övrig fångst) och lokaler. Mv = medelvärde 1980–2009.

Numbers of ringed birds at Falsterbo 2013 divided into categories (standard trapping and others) and sites. Mv = average 1980–2009.

	Standardiserad fångst Standardized trapping						Övrigt Others		Totalt Total
	Fyren Lighthouse 21.3–10.6		Fyren Lighthouse 21.7–10.11		Flommen Reed bed 21.7–30.9		Flygg Fledged	Pull Nestlings	2013
	2013	Mv	2013	Mv	2013	Mv	2013	2013	
KNÖLSVAN <i>Cygnus olor</i>							3		3
KANADAGÅS <i>Branta canadensis</i>							1		1
VITKINDAD GÅS <i>Branta leucopsis</i>							1		1
KRICKA <i>Anas crecca</i>							6		6
GRÄSAND <i>Anas platyrhynchos</i>							5		5
SKEDAND <i>Anas clypeata</i>							1		1
BERGAND <i>Aythya marila</i>							1		1
SPARVHÖK <i>Accipiter nisus</i>	2	1	23	30		1	6		31
TORNFALK <i>Falco tinnunculus</i>	2	0	5	1		0		11	18
VATTENRALL <i>Rallus aquaticus</i>							8		8
SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA <i>Porzana porzana</i>		0		0	1	1	3		4
RÖRHÖNA <i>Gallinula chloropus</i>							1		1
SOTHÖNA <i>Fulica atra</i>							3		3
STRANDSKATA <i>Haematopus ostralegus</i>							1		1
STÖRRE STRANDPIPARE <i>Charadrius hiaticula</i>							22		22
KUSTSNÄPPA <i>Calidris canutus</i>							20		20
SANDLÖPARE <i>Calidris alba</i>							2		2
SPOVSNÄPPA <i>Calidris ferruginea</i>							6		6
KÄRRSNÄPPA <i>Calidris alpina</i>							124		124
BRUSHANE <i>Philomachus pugnax</i>							5		5
DVÄRGBECKASIN <i>Limnocyttus minimus</i>							2		2
ENKELBECKASIN <i>Gallinago gallinago</i>		0		0	2	2	5		7
STORSPOV <i>Numerius arquata</i>							2		2
RÖDBENA <i>Tringa totanus</i>							17		17
GLUTTSNÄPPA <i>Tringa nebularia</i>							3		3
SKOGSSNÄPPA <i>Tringa ochropus</i>		0		0	2	1			2
DRILLSNÄPPA <i>Actitis hypoleucos</i>							9		9
ROSKARL <i>Arenaria interpres</i>							7		7
SKRATTMÅS <i>Larus ridibundus</i>							1		1
KENTSK TÄRNA <i>Sterna sandvicensis</i>							1		1
FISKTÄRNA <i>Sterna hirundo</i>							142		142
SILVERTÄRNA <i>Sterna paradisaea</i>							10		10
SMÅTÄRNA <i>Sterna albifrons</i>							16		16
SVARTTÄRNA <i>Chlidonias niger</i>							1		1
SKOGSDUVA <i>Columba oenas</i>							2		2
RINGDUVA <i>Columba palumbus</i>		0	1	1		0			1
GÖK <i>Cuculus canorus</i>		0	1	1		0	1		2
KATTUGGLA <i>Strix aluco</i>							1	1	2
HORNUGGLA <i>Asio otus</i>		0	2	0		0	1		3
PÄRLUGGLA <i>Aegolius funereus</i>							1		1
TORNSEGLARE <i>Apus apus</i>							1	1	2
GÖKTYTA <i>Jynx torquilla</i>	2	2		2	1	1	1		4
STÖRRE HACKSPETT <i>Dendrocopos major</i>	7	1	24	9		0			31
MINDRE HACKSPETT <i>Dendrocopos minor</i>		0	1	3		0			1
SÅNGLÄRKA <i>Alauda arvensis</i>		0		0	1	0	3		4
BACKSVALA <i>Riparia riparia</i>		0		2	15	43			15
LADUSVALA <i>Hirundo rustica</i>	5	2		4	78	140	1		84

APPENDIX – RINGMÄRKNINGEN 2013 – FORTS.

	Standardiserad fångst Standardized trapping						Övrigt Others	Totalt Total	
	Fyren Lighthouse 21.3–10.6		Fyren Lighthouse 21.7–10.11		Flommen Reed bed 21.7–30.9		Flygg Fledged Nestlings	Pull	
	2013	Mv	2013	Mv	2013	Mv	2013	2013	2013
HUSSVALA <i>Delichon urbicum</i>	22	1	8	4		10	20	77	127
TRÄDPIPLÄRKA <i>Anthus trivialis</i>	3	9	90	125	39	25	22		154
ÄNGSPIPLÄRKA <i>Anthus pratensis</i>	1	1	2	8	1	2	80		84
RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA <i>Anthus cervinus</i>							26		26
SKÄRPIPLÄRKA <i>Anthus petrosus</i>							2		2
GULÄRLA <i>Motacilla flava</i>		1	2	4	31	48	1		34
FORSÄRLA <i>Motacilla cinerea</i>		0	2	0	4	0			6
SÄDESÄRLA <i>Motacilla alba</i>	22	11	102	22	34	12	2		160
SIDENSVANS <i>Bombycilla garrulus</i>							2		2
GÄRDSMYG <i>Troglodytes troglodytes</i>	80	75	559	663	41	40	27		707
JÄRNSPARV <i>Prunella modularis</i>	391	157	219	237	170	54	5		785
RÖDHAKA <i>Erithacus rubecula</i>	376	1073	1750	2435	31	75	49		2206
NÄKTERGAL <i>Luscinia luscinia</i>	7	14	6	5		1			13
BLÅHAKA <i>Luscinia svecica</i>		3		0	1	1			1
BLÅSTJÄRT <i>Tarsiger cyanurus</i>		0	1	0		0			1
SVART RÖDSTJÄRT <i>Phoenicurus ochruros</i>	10	8	11	5		0			21
RÖDSTJÄRT <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	85	100	167	182	2	6			254
BUSKSKVÄTTA <i>Saxicola rubetra</i>		5	4	9	50	51			54
STENSKVÄTTA <i>Oenanthe oenanthe</i>	3	3	4	9	2	5	3		12
RINGTRAST <i>Turdus torquatus</i>	1	0		0		0			1
KOLTRAST <i>Turdus merula</i>	93	58	85	47		0	18		196
BJÖRKTRAST <i>Turdus pilaris</i>	4	4		4		0	6		10
TALTRAST <i>Turdus philomelos</i>	52	49	216	251	1	2	2		271
RÖDNINGETRAST <i>Turdus iliacus</i>	9	7	14	25		0	1		24
DUBBELTRAST <i>Turdus viscivorus</i>	1	0	1	0		0	1		3
GRÄSHOPPSÅNGARE <i>Locustella naevia</i>		1		2	6	4			6
VASSÅNGARE <i>Locustella luscinioides</i>		0		0	1	0			1
SÄVSÅNGARE <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>		1	2	1	381	588			383
KÄRRSÅNGARE <i>Acrocephalus palustris</i>	31	12	7	3	72	92	1		111
RÖRSÅNGARE <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	25	25	27	19	950	1940	1		1003
TRASTSÅNGARE <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	1	0		0		2			1
HÄRMSÅNGARE <i>Hippolais icterina</i>	85	32	53	40	1	2	3		142
RÖDSTRUPIG SÅNGARE <i>Sylvia cantillans</i>	1	0		0		0			1
HÖKSÅNGARE <i>Sylvia nisoria</i>	1	0		0		0			1
ÄRTSÅNGARE <i>Sylvia curruca</i>	110	107	66	75	6	5	2		184
TÖRNSÅNGARE <i>Sylvia communis</i>	61	64	96	40	25	34			182
TRÄDGÅRDSSÅNGARE <i>Sylvia borin</i>	75	55	112	173	1	4			188
SVARTHÄTTA <i>Sylvia atricapilla</i>	134	55	115	110	1	3	4		254
LUNDSÅNGARE <i>Phylloscopus trochiloides</i>	1	0		0		0			1
KUNGSFÅGELSÅNGARE <i>Phylloscopus proregulu</i>							1		1
TAIGASÅNGARE <i>Phylloscopus inornatus</i>							2		2
GRÖNSÅNGARE <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	4	3	15	21		1			19
GRANSÅNGARE <i>Phylloscopus collybita</i>	136	64	501	154	80	14	110		827
LÖVSÅNGARE <i>Phylloscopus trochilus</i>	813	1204	573	1111	166	628	2		1554
KUNGSFÅGEL <i>Regulus regulus</i>	68	192	1098	2418	3	6	94		1263
BRANDKRONAD KUNGSFÅGEL <i>Regulus ignicapilla</i>	19	3	3	2		0	2		24
GRÅ FLUGSNAPPARE <i>Muscicapa striata</i>	64	19	74	62	2	2			140
MINDRE FLUGSNAPPARE <i>Ficedula parva</i>	8	2	11	6		0	1		20
SVARTVIT FLUGSNAPPARE <i>Ficedula hypoleuca</i>	24	37	43	112	3	3			70
STJÄRTMES <i>Aegithalos caudatus</i>							15		15
SVARTMES <i>Parus ater</i>	2	1	12	70		0	2		16
BLÅMES <i>Parus caeruleus</i>	51	16	2164	3987	29	80	214	10	2468

APPENDIX – RINGMÄRKNINGEN 2013 – FORTS.

	Standardiserad fångst Standardized trapping						Övrigt Others	Totalt Total	
	Fyren Lighthouse 21.3–10.6		Fyren Lighthouse 21.7–10.11		Flommen Reed bed 21.7–30.9		Flygg Fledged	Pull Nestlings	
	2013	Mv	2013	Mv	2013	Mv	2013	2013	2013
TALGOXE Parus major	190	35	508	571	4	2	123		825
NÖTVÄCKA Sitta europaea							1		1
TRÄDKRYPARE Certhia familiaris	2	2	20	26		0	4		26
PUNGMESE Remiz pendulinus		0	1	0	12	18			13
TÖRNSKATA Lanius collurio	6	18	5	17	4	8			15
VARFÅGEL Lanius excubitor		0	1	1		0			1
SKATA Pica pica		0	1	2		0	1		2
NÖTKRÅKA Nucifraga caryocatactes		0	1	4		0			1
STARE Sturnus vulgaris	32	17		13	15	4		56	103
GRÅSPARV Passer domesticus	4	0		9		0			4
SPANSK SPARV Passer hispaniolensis	1	0		0		0			1
PILFINK Passer montanus	15	1	18	71	4	1	1		38
BOFINK Fringilla coelebs	507	105	123	201	3	1	21		654
BERGFINK Fringilla montifringilla	17	5	18	50	1	1	2		38
GULHÄMPLING Serinus serinus	1	0	1	0		0			2
GRÖNFINK Carduelis chloris	55	31	62	91	3	2	21		141
STEGLITS Carduelis carduelis	14	2	1	2		0	2		17
GRÖNSISKA Carduelis spinus	95	67	1801	590	609	57	55		2560
HÄMPLING Carduelis cannabina	14	16	5	6		0			19
VINTERHÄMPLING Carduelis flavirostris							6		6
GRÅSISKA Carduelis flammea	7	4	286	36	4	1	399		696
SNÖSISKA Carduelis hornemanni		0	1	0		0	2		3
BÄNDELKORSNÄBB Loxia leucoptera							2		2
MINDRE KORSNÄBB Loxia curvirostra	1	0	23	2	15	1	7		46
ROSENFINK Carpodacus erythrinus	3	2		1	1	1	1		5
DOMHERRE Pyrrhula pyrrhula	3	5	53	60		0	16		72
STENKNÄCK Coccothraustes coccothraustes	3	1		0		0	1		4
GULSPARV Emberiza citrinella	3	3	15	42		0	1		19
SÄVSPARV Emberiza schoeniclus	9	10	6	24	230	212	1		246
SUMMA	3874	3809	11222	14424	3139	4258	1835	156	20226
Arter	64	54	65	64	49	45	93	6	128